

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ SUB CONDUCEREA D-lor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, C. MEITANI,
N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY

SILIU RĂDULESCU
PRIM-REDACTOR

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

Cu acest număr se încheie colecția anului 1925

Const. V. Obedeanu.— *Legislațiune Națională.*
Jurisprudența Română.— *Inalta Curte de Casație și Justiție, secțiunea II.*— Adopțiune. — Dreptul descendenților adoptatului la succesiunea adoptatorului.
(T. V. Luca cu Gh. Mihăilă).
Tribunalul Ilfov, secția I, com.— Joc sau prinsoare.— Vânzare cu termen.— Efectuare prin Bursă.— Sume depuse ca garanție.— Vânzarea obiectelor puse în gaj.— Lichidarea operațiunii.
(A. Rosetti-Răsnovanu cu Banca Fortuna)

LEGISLAȚIUNE NAȚIONALĂ

Acuma că România începe să se organizeze între vechiile ei mari hotare naționale și că noă acestora din generațiunea de azi, ne-a fost dat că să asistăm la împlinirea acestui mare eveniment, cel mai mare eveniment istoric dela împăratul Traian, fondatorul românismului, se cade să ne oprim o clipă mai cu seamă la reorganizarea sistemului codificațiunilor noastre. Se știe marile principii pe baza cărora diplomații lumii au legiferat tratatele ce au încheiat cea mai mare pagină din istoria războaielor, cel mai frumos, cel mai drept, cel mai logic și cel mai nobil dintre principiile dreptului internațional public, *principiul autodeterminării popoarelor*, având la bază, ca fundament și ca rațiune *rasa* și *principiul etnic*, această mare idee care a venit de peste Ocean de la statul și oamenii cei mai noi, de la Wilson, și la care s'a înclinat și întreagă bătrâna Europă.

Am văzut deci o mare însuflețire către *naționalism* la toți acești potențați care s'au luptat să clădească noua hartă a lumii. Semnalul a fost dat, fie-care are drept de a trăi în hotarele sale naturale și să se organizeze conform «*eului*» său! Acuma când vedem cu bucurie că România în acești 4 ani din armă

mai cu seamă se organizează demn de marile ei hotare, în armată, în administrație, în școală, în Biserică, și în legislație, aproape deci în toate ramurile activității sociale, și că deci Ardelenii, Bucovinenii, Bănățenii, Basarabeni, vor fi sub un singur scut diriguitor, la braț cu noi regățenii vechi; când vedeam că pentru săvârșirea acestei mari opere de organizațiune internă s'a și înființat un consiliu legislativ cu trei secțiuni deosebite, cu atribuțiuni speciale, după felul legilor, și că în ele se numesc oameni cu cunoștințe felurite, credem că ar fi momentul să spunem că la baza acestei noi legiferări ar fi bine să fie grefat, mai întâi de toate, marele principiu al *naționalismului nostru*, adică pe toate legile importate de la străini și pe care le-am aplicat pe corpul statului nostru, să fie *structura românismului*, să poarte pecetea obârșei noastre *daco-romane*, de la care am moștenit legile, instituțiunile și *obiceiul pământului nostru*, care a fost la toate popoarele legislațiunea cea mai sacră pe care s'a clădit codificațiunea scrisă. Când Napoleon cel mare a legiferat în consiliul de Stat cu Treihard, cu Bigaud de Preameneaux și cu Portalis, cu Tronchet și cu Mallevilie codul Napoleon, au răscolit ani de zile înainte *dreptul cutumier francez* și ordonanțele regale ale lui Ludovic al XIV și Ludovic al XVI, care nu ereau altceva de cât Hrisoavele domnești ale voivozilor noștri. Când în Germania s'a legiferat codul civil, s'a lucrat la el 60 de ani și s'a răscolit până în fundul ducatelor, margraviatelor și principatelor germane, legile salice ale Theutonilor vechi.

La lucrările comisiunei legislative la care am avut și noi onoarea să lucrăm pentru dreptul și procedura criminală la Ministerul de justiție, câte principii

bune nu am găsit oare în codurile de legi austriace, geneveze, prusiene, italiene, pe care le-am introdus în noua modificare a condicii noastre criminale pentru noua unificare legislativă? Și acele inovațiuni pentru noi, erau luate de la dreptul autohton al acelor țări. Adică de ce nu am introduce în penal la noi, vechiul principiu al *jurătorilor* din obiceiul pământului nostru, și care însemna ca pârâțul (inculpatul, acuzatul), după ce a jurat pe evanghelie și pe sfânta cruce că nu e vinovat, să invoace jurământul a 6, 12, 24 sau 48 de oameni din treapta lui socială care să vie și să jure tot pe evanghelie și pe cruce că el e nevinovat sau vinovat; căci de sigur, jurământul acestor oameni onești și cumsecade ar valora mai mult de cât a 2—3 martori de ocazie care de multe ori jură pentru un interes. Vedem azi o adevărată machină în instrucția orală criminală, martorii acuzărei, probe în descărcare, amânare, și după împrejurări, achitare sau condamnare. Nimenea nu zice ca să revenim la timpurile de «*tâiere de nas*» și de *turnare de plumb topit pe gât*, pentru deliciuenți, ca în timpurile lui Mihnea Vodă cel rău sau Vlad Țepeș, Caesarele Borgia al Românilor! Căci azi au dispărut legile «*Ordalice*» din timpii barbari, dar toate țările au păstrat pecetia originalității lor în legiuiri, numai noi am copiat *tale-quala*, occidentul, sub cuvânt ca să fim civilizați.

Adică de ce *confiscațiunea averilor* dobândite prin fraudă nu ar fi bună, cum era sub vremea lui Constantin Brâncoveanu Voevod?

Căci până ce să începi procesul și să te constituie parte civilă, dispăre de multe-ori obiectul dobândit prin fraudă, fiind trecut pe numele altuia.

Dacă am proceda ast-fel am fi consecinți cu marile principii traduse în literă de lege prin principiul naționalităților pentru popoare; căci dacă ele au trebuit să se constituie după rasa lor, e logic să se și organizeze înăuntru tot după tradițiunile lor naționale.

La 1864 când Alex. Ioan I a convocat consiliul de stat prin ofisul domnesc dela 11 Iulie, zicea în el către acel consiliu că va legifera un cod civil după condica italiană, se dorea prin aceasta ca în legea noastră civilă să prepondereze spiritul latinității noastre.

Consiliul fu convocat și alcătuit din mari noștri

jurisconșulți de atunci: C. Bosianu, J. Strat, Alex. Papadopol-Calimah, G. Vernescu, A. M. Apostoleanu și Alex. Cretzescu.

Codul italian se legifera de ministerul Pisanelli și el era mai superior celui frances. C. Bosianu care era doctor în drept, însă din Paris, și avea o mare admirațiune pentru universitatea de drept franceză, fiind președintele consiliului de stat, puse toate eforturile să se adopte pentru noi codul francez; și ast-fel în 2 luni principatele avură această mană legislativă din occident. De atunci s'au făcut mici modificări, însă azi se resimte necesitatea unei imperioase revizuirii a codului nostru civil, care în multe părți nu mai corespunde timpului și noiei mari României. Vom vedea ce va aduce viitorul în domeniul acestor lucrări.

Const. V. Obedeanu

Avocat, fost magistrat, fost avocat al statului și membru în comisiunea legislativă a Minist. de Justiție.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA II

Audiența de la 23 Iunie 1925

Președența D-lui C. G. Rătescu, consilier

T. V. Luca cu Gh. Mihăilă.

ADAPȚIUNE. — DREPTUL DESCENDENȚILOR ADOPTATULUI LA SUCCESIUNEA ADOPTATORULUI.—ART. 312—318 § 659 C. CIVIL.

Din cuprinsul dispozițiunilor art. 315 c. civ. rezultă că legiuitorul a voit să acorde adoptatului aceleasi drepturi asupra succesiunii adoptatorului ca și copilului născut din căsătorie.

Prin urmare este rațional ca și descendenții adoptatului, în caz de predeces al acestuia, să vie la moștenirea adoptatorului.

No. 359. — Admis recursul făcut de către T. V. Luca în contra deciziei Curții de Apel din Galați S. II cu No. 129/924 în proces cu Gh. Mihăilă.

S'au ascultat D-nii avocați Al. Velescu pentru recurent și I. Rădulescu pentru intimat.

Curtea deliberând,

Asupra recursului făcut de Tănase V. Luca, în calitate de tutore al minorului rămas depe urma defunctei Maria T. V. Luca, în eontra deciziei Curții de Apel din Galați, Secțiunea II-a, No. 129/924, în cauză cu Gh. Mihăilă și C. Gheorghiu.

Văzând motivul I de casare astfel formulat :

„Inalta Curte a admis în mod constatat că descendențele adoptatului reprezintă și succede pe adoptat în raporturile cu adoptatorul, indiferent de data morții“.

Având în vedere deciziunea supusă recursului, din care se constată în fapt că, prin actul de schimb autentificat de Tribunalul Putna sub No. 1829/900 și transcris la No. 1157/900, intimatui C. Gheorghiu devenind proprietarul unui teren în comuna Mândrișca, la locul numit „Târgușorul Păuceștilor“, a vândut acest teren la 6 Decembrie 1920, prin actul autentificat sub No. 2689/920 de Tribunalul Putna și transcris la No. 3320/920 lui Gh. Mihăilă, care a investit actul cu formula executorie și a cerut executarea ; că, în urma îndeplinirii formalităților legale, intimatul Ghiță Mihăilă a fost pus în posesiunea terenului arătat, prin procesul-verbal cu No. 49 din 16 Aprilie 1925 ; că, în aceeași zi, recurentul Tănase V. Luca, în calitate de tutore al minorului său fiu Ion Tănase Luca, a introdus contestație, opunându-se la executarea actului de vânzare, pentru motivul că imobilul cumpărat de Ghiță Mihăilă prin actul ce se execută, — este proprietatea minorului său fiu, care l-a dobândit în calitate de moștenitor al mamei sale Maria, fiică adoptivă a soților Maria și Ion Grecu, cari au stăpânit terenul în litigiu timp de mai mult de 30 ani ; că, contestațiunea fiind admisă de Tribunal prin sentința No. 232/923 a Tribunalului Putna Secția I-a, a fost respinsă de Curtea de Apel prin deciziunea supusă recursului, în urma apelului făcut de intimatul Gh. Mihăilă ;

Având în vedere că, pentru a respinge contestațiunea, după ce constată că este dovedit că, prin actul de adopțiune din 3 August 1911 soții Grecu au adoptat pe Maria Andone, care s'a căsătorit cu Tănase V. Luca și că Ion Tănase Luca este fiu legitim al acestora, și că Maria Grecu fostă Maria Tănase Luca, a încetat din viață la 28 Maiu 1917, iar adoptatorul Ion Grecu a decedat la 25 Iunie 1917, Curtea de Apel discutând chestiunea de a ști dacă descendenții adoptatului au dreptul a veni la succesiunea adoptatorului, ajunge la concluziunea că minorul Ion Tănase Luca nu a putut continua prescripțiunea achizitivă începută de tatăl adoptiv al mamei sale și dobândi astfel proprietatea terenului, pentru motivul

că mama sa a murit înaintea tatălui ei adoptiv și astfel fiind minorul, în calitate de moștenitor al decedatei adoptate, nu putea moșteni nici direct, nici prin reprezentațiune pe adoptator ; că, instanța de fond își sprijină soluțiunea dată pe considerațiunea că după cum adoptatorul, după art. 315 ced. civil, nu moștenește pe rudele adoptatului, tot astfel copiii lui nu moșteneză pe adoptator ; că nu se poate trage nici o prezumțiune contrară din dispozițiunile înscrise în art. 316 și 317 din codul civil, și că art. 239 și 247 din codul Calimach, invocate de contestator și cari consacrau acest drept al moștenitorului adoptatului, au fost abrogate prin art. 1912 din codul civil ;

Considerând că art. 315 din codul civil dispune că adoptatul nu va dobândi nici un drept de moștenire asupra bunurilor rudelor adoptatorului, dar „va avea asupra moștenirii adoptatorului aceleași drepturi ca și copiii născuți din căsătorie, chiar dacă în urma adopțiunii s'ar naște asemenea copii din căsătorie“.

Considerând că din acest text de lege rezultă că legiuitorul a voit să acorde adoptatului aceleași drepturi asupra succesiunii adoptatorului, cași ale unui copil născut din căsătorie ;

Considerând că voința exprimată de legiuitor în mod formal, prin art. 315 codul civil, ar rămâne fără efect, dacă precedând, adoptatul nu ar putea transmite decendenților săi drepturile lui de moștenitor prezumtiv ;

Că, dar, din interpretarea rațională și logică a art. 315 din cod. civil, rezultă că descendenții adoptatului au dreptul să moștenească pe adoptator.

Considerând că această soluțiune rezultă nu numai din spiritul art. 315 cod. civil, ci și din intențiunea părților și din însuși scopul adopțiunii.

Considerând, în adevăr, că intențiunea comună a părților și scopul contractului de adopțiune, fiind ca adoptatorul să-și creieze o familie, iar adoptatul să devie civilmente fiul adoptatorului, nu se poate tăgădui că copiii adoptatului devin și dânsii, din punct de vedere al dreptului civil, nepoți de fii ai adoptatorului, fără a se nesocoti acea dorință și acel scop esențial care prezidează la facerea oricărei adopțiuni.

Considerând că legătura creiată prin adopțiune

între adoptator și coplii adoptatului, rezultă și din dispozițiunile art. 312—317 cod. civil, după cari: a) adoptatul și descendenții lui iau numele adoptatorului; b) cătătoria este oprită între adoptator și cel adoptat sau descendenții lui; c) dreptul special de succesiune acordat adoptatorului prin art. 316 cod. civil asupra bunurilor dăruite de dânsul adoptatului, n'are loc în cazul când acesta din urmă are descendenți; că, toate aceste dispozițiuni învederează îndestul că legiuitorul a voit să creeze prin adopțiune, între adoptator și descendenții adoptatului o rudenie fictivă, după imaginea celei reale;

Considerând, în fine, că în legislațiile cari au precedat codului civil, copiii adoptatului intrau în familia adoptatorului și, în special, în codul Calimach art. 257 dispune că „între înfiitori și înfiuți, cum și între urmașii acestora, se păzesc driturile întocmai ca între cei din naștere legitimiți părinți și fii“.

Considerând că legiuitorul codului civil nu a abrogat, prin art. 1912 codul Calimach, decât în părțile în cari el nu este conform regulelor prescise în noul cod, ori nimic nu dovedește că această tradițiune în materie de adopțiune, atât de conformă cu obiceiurile țării, ar fi întrucâtva contrară dispozițiunilor codului civil.

Că, dimpotrivă, această soluțiune este în armonie cu spiritul care a călăuzit pe legiuitorul din 1864 în materie de adopțiune, când a interzis nu numai prin art. 313, dar și prin art. 146 și 147 căsătoria între adoptat, adoptator și rudele lor.

Având în vedere că adopțiunea s'a săvârșită în parte din județul Putna unde s'a aplicat codul Calimach.

Că, astfel fiind, și întrucât în speță, Curtea de Apel a hotărât că copilul adoptatei n'are drept la succesiunea adoptatorului și că, deci nu a putut continua prescripția achizitivă începută de tatăl său adoptiv, ea a nesocotit dispozițiunile art. 312—317 și 659 și următorii și 1859 codul. civil, și a săvârșit exces de putere.

Că, prin urmare, recursul este fondat și urmează a se admite, trimițându-se cauza unei alte Curți de Apel, spre o nouă judecare.

Pentru aceste motive, casează.

TRIBUNALUL ILFOV, Secția I. Com.

Audiența de la 29 Octombrie 1925

Președenția D-lui Traian Orleanu, judecător

Anton Rosetti-Râsnovanu cu Banca „Fortuna.“

JOC SAU PRINSOARE. — VÂNZARE CU TERMEN A EFECTELOR PUBLICE ȘI PRIVATE. — EFECTUAREA EI PRIN BURSĂ. — CÂND O ASEMENEA VÂNZARE ESTE VALABILĂ CHIAZ DACĂ A FOST EFECTUATĂ ÎN AFARĂ DE BURSĂ. — ART. 1636 COD. CIVIL COMBINAT CU ART. 3 AL. A ȘI 45 DIN LEGEA BURSELOR.

JOC SAU PRINSOARE. — SUME DEPUSE DE UNUL DIN JUCĂTORI CA GARANȚIE. — RESTITUIREA LOR. — ART. 163 ȘI 1638 C. CIV. GAJ. — VÂNZAREA OBIECTULUI PUS ÎN GAJ. — MOMENTUL CÂND ARE LOC LICHIDAREA. — ART. 482 ȘI C. COM.

1. În sistemul legiuirii noastre vânzările de valori cotate la bursă sunt valabile dacă au avut loc în și prin bursă; dacă operațiunea s'a făcut în afară de bursă, sunt valabile aceste vânzări ori de câteori au fost concepute cu intențiunea de a se vinde și cumpăra în mod real valorile ce urmează a fi livrate la scadență, pe când din contră ele sunt ilicite și nule ori de câteori au fost concepute cu intențiunea numai a unei plăți a diferenței de curs.

2. Sumele depuse anticipativ în mâinile unuia din jucători neputând fi considerate ca o plată de oarece nu este firească o plată anticipată în materie de joc de bursă, nu pot fi considerate decât ca o garanție pentru acoperirea diferenței de curs și deci nu se pot opune cererei de restituțiune a acestor sume dispozițiunile art. 1638 c. civil cari refuză pierzătorului acțiunea în repetițiune pentru ceea ce a plătit de bună voe.

3) Lichidațiunea unei operațiuni de vânzare de gaj are loc în momentul realizării prețului rezultat din vânzarea obiectului gajat, de oarece acest preț nu constituie un disponibil pentru debitorul gajist care să stea la bunul său plac, creditorul urmând a se acoperi imediat până la concurența creanței sale și numai surplusul dacă rezultă poate rămâne la dispoziția debitorului gajist.

No. 1171. — Admisă în parte acțiunea intentată de Anton Rosetti-Râsnovanu cu petițiunea înregistrată la No. 43245/922 în proces cu Banca Fortuna.

S'au ascultat D-nii avocați Em. Pantazi pentru reclamant și Al. Mavrojani pentru pârâtă.

Tribunalul,

Asupra acțiunei intentată, prin petițiunea înregistrată la No. 43245/921 și 43246/921 și modificată prin petițiunea înregistrată la No. 21241/922, de către Anton Rosetti-Râsnovanu, în cotra băncii «Fortuna» precum și asupra cererei reconvenționale, făcute

prin petițiunea înregistrată la No. 51893 922 de către pârâta Banca «Fortuna» în contra reclamantului Anton Rosetti-Răznovanu.

Având în vedere că obiectul acțiunii principale, concretizat în cele trei petițiuni, este de a fi obligată banca «Fortuna» la plata sumei de lei 812.240, sold creditor rezultat în favoarea reclamantului din lichidarea contului său la banca pârâtă, iar obiectul cererii reconvenționale fiind de a fi obligat reclamantul la plata sumei de 1.445.587 sold creditor rezultat în favoarea pârâtei din lichidațiunea aceluși cont curent.

Având în vedere că, diferența aceasta de rezultate, în lichidarea aceluși cont rezidă.

1. În fapt, că reclamantul nu recunoaște ca existente între dânsul și banca pârâtă de cât două operațiuni: vânzarea unui cek de 250.000 franci francezi și vânzarea unor cereale la Anvers, iar a treia operațiune, pe care banca pârâtă o pretinde a fi existat, reclamantul o contestă ca fiind fictivă;

2. Deși recunoaște ca existentă prima operațiune, totuși îi opune excepțiunea jocului de bursă, spre a-i înlătura efectele în lichidațiunea contului, iar ca consecință cere restituirea garanției de 200.000 lei, valoare nominală în efecte al împrumutului reface-rei, și al

3. Transformarea în lei a prețului cerealelor vândute la Anvers, s'a contabilizat de bancă la o epocă nefavorabilă schimbului și în afară de ordinul dat de reclamant, care totuși a avut loc mai târziu și la epoca ce determină o diferență importantă de schimb.

Că, așa dar, întru cât din concluziunile părților atât scrise cât și orale precum și din actele și probele existente rezultă că, se contestă existența unei operațiuni, valabilitatea alteia precum și modul de contabilizare al unora, tribunalul urmează a examina pe rând și în ordine cronologică operațiunile ce au avut loc între părțile litigante.

În ce privește excepțiunea jocului de bursă ce reclamantul opune primei operațiuni de vânzarea celor 250000 franci francezi ca un mijloc de apărare, spre a-i înlătura efectele în lichidațiunea contului-curent ce are deschis la banca pârâtă.

Având în vedere că această excepțiune se fondează tocmai pe caracterele operațiunii de mai sus și cum în esență, această operațiune nu poate fi socotită de cât ca o vânzare cu termen a unor valori cotate la bursă, tribunalul înainte de a examina în fapt aceste caractere, urmează a examina în drept, chestiunea de a ști când și dacă vânzarea cu termen de valori cotate la bursă poate conține într'ansa un joc de bursă.

Având în vedere că în legislațiunea noastră există două dispozițiuni una în dreptul comun, art. 1636

cod. civil, care ridică dreptul la orice acțiune în justiție făcută spre plata unui debit rezultat din joc sau prinsoare, alta în legea burselor, art. 42, care consfințește ca valabilă și deci generatoare de obligațiuni orice operațiune dacă s'a făcut în conformitate cu legea burselor, fără posibilitatea a-i se opune excepțiunea jocului de bursă, sau a prinsoarei din art. 1636 c. civ.

Că, pe de altă parte, art. 45 combinat cu 3 al. a, din legea burselor caracterizează ca o operațiune de bursă, vânzarea cu termen a efectelor publice și private, iar concluziunea logică care rezultă din imbinarea textelor de mai sus, că unei asemenea operațiuni nu i se poate opune excepțiunea jocului sau a prinsoarei, atâta timp cât ea a fost efectuată prin bursă și prin agenții indicați de legea burselor, dacă o asemenea operațiune s'a conceput în afară de bursă și fără să prezideze la desăvârșirea ei agenții indicați în legea burselor, în această ipoteză întrebarea este; caracterul ei de operațiune de bursă, poate sau nu împiedica pe cei interesați a-i opune fără distincțiune excepțiunea jocului de bursă?

Având în vedere că în procesul economic de fiecare zi, și mai ales în materie comercială, se pot întâlni des și pune față în față două persoane din cari una să vândă, fie că posedă, fie ca nu, valori cotate la bursă, pe care se obligă a le livra la o epocă posterioară momentului vânzării precum și o adoua care să cumpere asemenea valori primind a fi livrate la epoca indicată în convențiune, și dacă o astfel de operațiune a fost concepută cu intențiunea evidentă și sinceră de a se cumpăra și vinde în mod serios și real valorile ce fac obiectul convențiunii, de sigur, caracterul aleatoriu al unei asemenea operațiuni și faptul că este vorba de vânzarea unor bunuri ce vor trebui a fi achiziționate în viitor nu ridică valabilitatea operațiunii în sine, deși a fost desăvârșită în afară de bursă, de oarece legea nu reprobă contractele aleatorii și nici nu interzice convențiunea asupra bunurilor viitoare.

Că, tot atât de des însă se poate întâlni și pune față în față două persoane care atrase de câștigurile ce se pot realiza din diferențele aproape zilnice a cursului schimbului unor valori cotate la bursă, să împrumute forma unei vânzări cu termen convențiunilor, în scopul unic de a face valabilă lichidațiunea diferențelor ce va rezulta la o scadență mai mult sau mai puțin apropiată de momentul concepțiunii unei astfel de operațiuni.

Că, de oarece într'o asemenea operație lipsește părților, în mod inițial, intențiunea de a cumpăra și vinde, de a livra și primi valorile vândute, vânzarea unor asemenea valori, fiind făcută numai cu intențiunea unei lichidațiuni a diferenței ce rezultă

din variațiunea cursului schimbului, nu poate fi socotită ca o vânzare reală, ci ea primește aspectul unui joc sau prinsi, de oarece elementul precumpănit al intențiunii părților a fost câștigul la noroc bazat pe o convențiune aparentă și fictivă.

Că, așa dar, în sistemul legislațiunii noastre vânzările de valori cotate la bursă sunt valabile dacă au avut loc în și prin bursă, dacă însă operațiunea s'a făcut în afară de bursă, o distincțiune trebuiește a fi făcută și a declara valabile toate asemenea vânzări, ori de câteori au fost concepute cu intențiunea de a se vinde și cumpăra valorile ce urmează a fi livrate la scadență, pe când, din contră, ele sunt ilicite și nule ori de câteori au fost concepute cu intențiunea unei plăți, a diferenței de curs.

Având în vedere că, în fapt, prin scrisoarea cu data de 15 Aprilie 1921, reclamantul Anton Rosetti-Răznovanu, vinde băncii „Fortuna» un cec asupra Parisului în valoare de 250000 franci francezi, la cursul de lei 3 bani 95 francul, livrabil la 15 Iulie același an și care trebuia să fie emis de o bancă solvabilă din București.

Că, tot prin aceeași scrisoare reclamantul se mai obligă a depune în mâinile băncii cumpărătoare, efecte împrumutul refacerii, în valoare nominală de 200.000 lei spre a garanta desăvârșirea operațiunii, efecte ce urmau a fi restituite la lichidarea operațiunii.

Că, deci, prin scrisoarea aceasta ce este drept, se concretizează convențiunea părților, dar nu se identifică obiectul acestei convențiuni,—ceul vândut—de oarece tormula înbrebuințată de părți pentru indentificarea lui este susceptibilă de discuțiuni, cel puțin în ce privește solvabilitatea băncii de emisiune, și într'o vânzare serioasă, o mențiune, care să identifice obiectul vânzării, nu scapă prudenței celui mai puțin versat om de bancă, și de sigur că, n'ar fi scăpat nici băncii «Fortuna» dacă n'ar fi desinteresato obiectul acestei vânzări, de oarece, prin această operațiune, se urmărea un alt scop deghizat, desvelit însă de partea a doua a scrisorii, unde se constituie garanția ce se depune de vânzător pentru a acoperi la scadență executarea obligațiunii sale și unde se spune că restituirea garanției se va face la lichidarea operațiunii.

Că, așa dar, de aci rezultă că operațiunea trebuia să sfârșească printr'o lichidațiune și cum, în speță este vorba de vânzare de valori cotate de bursă, de sigur că lichidațiunea nu poate privi decât diferențele de curs, pe când, dacă ar fi fost vorba de o vânzare reală și serioasă, s'ar fi stipulat că garanția să se restituie, de ar fost locul, vânzătorului în schimbul livrării obiectului vândut la scadență.

Că, în speță, părțile n'au avut în intențiunea lor

a face o operațiune serioasă și reală, adică n'au plecat cu intențiunea de a vinde și a cumpăra și nici cu aceia de a livra și primi la scadență valorile vândute, mai rezultă și din relațiunile ulterioare cuprinse între data vânzării și epoca livrării și anume din scrisoarea cu data de 10 Octombrie 1921 a băncii Fortuna adresată lui Răznovanu, în care îi scrie să îngrijească la termen de lichidarea operațiunii privitytoare la vânzarea cecului de 250.000 franci francezi, în loc să-i ceară la termen, cum erea fioesc, livrarea lui;

Că, așa dar, din toate acestea rezultă că părțile n'au conceput o vânzare reală și serioasă, în intențiunea lor fiind să ajungă la o lichidare a diferențelor de curs, operațiunea în sine este un joc de bursă, care fiind desăvârșită și în afară de bursă, i se poate opune cu succes excepțiunea jocului din art. 1636 cod. civil.

Având în vedere că, operațiunea de mai sus, s'a făcut cu o dare de garanție, a cărei restituire față de excepțiunea de joc de bursă se cere de către reclamant.

Că pârâta bancă «Fortuna» opune acestei cereri de restituire dispozițiunile art. 1638, în virtutea căruia pierzătorul nu poate repeti ceia ce s'a plătit de bună voe.

Că, prin urmare, față de dispozițiunile art. 1636 și 1638 ood. civil se pune chestiunea dacă se mai poate cere restituirea sumelor care au fost depuse de unul din jucători cu caracter de acoperire a diferenței de curs, încă din momentul concepțiunii jocului de bursă.

Că, pentru a rezolva această problemă, urmează a vedea în prealabil dacă, în materie de joc de bursă, este posibilă o plată, anticipativ făcută.

Având în vedere că pentru ca o plată să fie valabilă, trebuiește că în momentul plății, debitorul să facă transportul proprieității obiectelor date în plată, ori în materie de joc de bursă, în momeotul concepțiunii jocului de bursă, nici unul din jucători nu datorește nimic celuilalt, fiindcă obligațiunea de a plăti naște în ziua scadenței, când se cunosc diferențele de curs, și deci dacă s'a dat ceva în plată anterior acestui moment, nu s'a putut face transportul proprieității obiectelor date în plată fiind că atunci nu se datora nimic.

Că, așa dar, sumele depuse anticipativ în mâinele unuia din jucători, ne putând fi considerate ca o plată, de oarece nu este firească o plată anticipată în materie de joc de bursă, aceste depuneri primesc alt caracter și anume acela de garanție și în această situațiune nu se pot opune cererei de restituire dispozițiunile art. 1638, care privesc alte situațiuni;

Că această concluzie nu este numai juridică, adică

trasă din art. 1638, dar este în același timp și logică, fiindcă, dacă s'ar refuza restituirea unor asemenea sume, ar însemna în mod indirect să se asigure un efect jocului de bursă, de oarece în multe împrejurări, s'ar încasa anticipativ ceea ce nu s'ar putea cere pe calea unei acțiuni în justiție.

Că, astfel fiind, Tribunalul urmează a admite cererea de restituire a garanției de 200.000 lei valoare nominală, depusă ca acoperire a diferenței de curs.

În ce privește a doua operațiune: vânzarea de cereale în străinătate:

Având în vedere că, sub acest raport, relațiunile dintre părți au ca origină un acreditiv acordat de Banca Fortuna, în virtutea scrisorii din 18 Iulie 1921, până la concurența sumei de 1.949.720, din ordinul dat de Banca Românească de Comerț și de industrie din Praga, care plătea pentru „Société Générale pour favoriser le développement du commerce et l'industrie en France”, din Paris, în contul d-lui Eugen Argentin din Rouen.

Că, în virtutea acestui acreditiv, reclamantul Anton Rosetti-Răznovanu, trebuia să depună documentele de încărcare și asigurare a unei cantități de cereale, specificate în scrisoare, ce probabil vânduse d-lui Eugen Argentin din Rouen.

Că odată acordat acreditivul, Anton Rosetti-Răznovanu a început să achiziționeze cerealele specificate în scrisoare, care mai târziu, au fost încărcate pe vapoarele Maréchal Foch, și L'Ornière și dirijate, în cele din urmă, la Anvers, unde au fost vândute, iar din vânzarea lor s'a obținut ca preț suma de 299.514 franci francezi.

Că această sumă a fost transformată de Banca Fortuna în lei și soldată în contul-curent al reclamantului, probabil în ziua de 7 Decembrie, de oarece nu se accentuează precis prin raportul de expertiză data acestei transformări.

Că, părțile recunoscând existența acestei afaceri, în toate peripecțiile ei, sunt în divergență însă asupra momentului când prețul vânzării cerealelor, obținut în franci, trebuia transformat în lei, reclamantul susținând că trebuia transformat în momentul ordinului său, iar părta susține că s'a făcut și că trebuia făcut în momentul obținerii lui.

Având în vedere că, din modul cum s'a desăvârșit această afacere, ea nu poate a fi caracterizată decât ca o vânzare de cereale date în gaj.

Că, desigur, lichidațiunea unei asemenea operațiuni, este și juridic și logic a avea loc în momentul realizării prețului rezultat din vânzarea obiectului gajat, de oarece acest preț nu constituie un disponibil pentru debitorul gajist, care să stea la bunul său plac, creditorul urmând a se acoperi imediat până la concurența creanței sale, și numai surplusul,

dacă rezultă, poate rămâne la dispoziția debitorului gajist;

Că, a admite ca o lichidațiune, rezultată dintr'o asemenea vânzare, să se facă la un termen care să depindă de voința fie a creditorului gajist, fie a debitorului, mai ales când este vorba a se regula conturile printr'o transformare de monede supuse cursului schimbului, însemnează pur și simplu a lichida o vânzare de cereale date în gaj printr'un joc de bursă, ceea ce nu este admisibil.

Că, așa dar, epoca aleasă de expert, adică 29 Noembrie când s'au vândut cerealele la Anvers, este aceea la care trebuie să se facă lichidațiunea.

Că deci, întrucât din raportul de expertiză, care se fondează pe aceste baze rezultă că operațiunea se soldează cu un sold creditor de 79.890 lei, în favoarea reclamantului, tribunalul urmează a obliga pe părta la plata acestei sume.

În ce privește a treia operațiune vânzarea celor 400.000 franci francezi:

Având în vedere că, în adevăr, între părți au urmat în dimineața unei zile din anul 1921, tratative pentru vânzarea unei sume de 400.000 de franci francezi, pentru ca în după prânzul aceleași zile, să fie sugerat conducătorilor băncii, ideia unui joc de bursă, care să fie trecut în contul-curent al clientului băncii, reclamantul Anton Rosetti-Răznovanu, bine înțeles în cazul când afacerea nu ar fi reușit.

Că, operațiunea era fictivă rezultă din faptul că pentru acceptarea ei banca Fortuna a expedit, după prânz, pe o adresă fictivă o telegramă de acceptarea condițiilor asupra cărora nu convenise dimineața.

Că, în adevăr, nu se poate concepe, ca banca să fi acceptat a vinde pentru A. R. Răznovanu, o sumă așa de importantă de franci francezi, care la epoca aceea reprezintă peste 2.000.000 lei, fără să fi luat dela acesta cel puțin o scrisoare cum făcuse și în prima operațiune, adică atunci când i s'a vândut cehul de 250.000 franci francezi, fără a mai vorbi de alte garanții.

Că, mai mult decât atât, este neexplicabilă acceptarea unei asemenea afaceri, când intr'o a doua afacere, vânzarea de cereale în străinătate, banca luase măsuri așa de riguroase încât reclamantul deși plecat în străinătate nu a putut vinde marfa, decât după indicațiunile băncii Fortuna, și depunând prețul la dispozițiunea băncii părta, prin urmare relațiunile dintre părți erau de așa natură, încât nu se poate presupune că o operațiune de importanța celei de față să se fi tranșat cu atâta ușurință de bancă.

Că, admitând chiar că banca ar fi putut, prin conducătorii ei, să fi acceptat o astfel de operațiune dar consimțământul celeilalte părți, al reclamantului,

rezultă din nici un act și nici vreo altă probă;

Că, așa dar, întrucât nu se constată că și reclamantul ar fi consimțit o astfel de vânzare, ea trebuie considerată ca neexistentă și efectele ei trebuie cu totul înlăturate în lichidarea contului curent existent între părți

Că, prin urmare, în general urmând a înlătura efectele vânzării celor 250.000 franci francezi, precum și acelea ale vânzării celor 400.000 de franci francezi, recunoscând ca valabilă vânzarea cerealelor în străinătate, și cu lichidarea făcută la epoca fixată de expert, și ca admisibilă restituirea garanției depusă cu ocaziunea primei operațiuni, tribunalul urmează a admite în parte acțiunea reclamantului și a obliga pe pârîtă la plata sumei de lei 79.390 și la restituirea garanției, respingând cererea pârîtei ca nefondată.

Pentru aceste motive, admite în parte acțiunea.

Semnat: *Traian Orleanu.*

NOTA. — Tot asupra chestiunii de a se ști în ce cazuri excepțiunea jocului poate fi opusă, potrivit art. 1636 și 1638 c. civil, operațiunilor de bursă, publicăm și opinia separată făcută de d. S. Rădulescu, cu ocazia judecării procesului dintre Banque Argentine & Française și Maurice Kowler, proces care a rămas nesoluționat prin faptul împăcării părților:

Subsemnatul Siliu Rădulescu, judecător, sunt de părere a se admite acțiunea reclamantei Banque Argentine & Française și a se respinge cererea reconvențională făcută de către Maurice Kowler pentru următoarele considerațiuni:

Banca reclamantă își întemeiază acțiunea sa pe extrasul legalizat după registrele sale din care rezultă că pârîtul Kowler îi datorează suma de 3.835.193 franci francezi ca preț al celor 16.200.000 lei ce a cumpărat din ordinul său. În apărare față de acțiunea reclamantei, cât și prin cererea sa reconvențională, pârîtul Kowler susține în primul rând că Banca nu poate avea acțiune în justiție în contra sa pentru suma pe care o pretinde, de oarece aceasta derivă dintr'un joc de bursă.

Astfel pusă chestiunea, ceea ce urmează mai întâi a se examina, sunt principiile de drept care guvernează în această materie.

În drept, pentru ca potrivit art. 1636 și 1638 C. Civ. și la adăpostul acestor texte de lege, o parte să poată să se sustragă dela obligațiunea contractată, trebuie ca convenția care constată acea obligațiune să fie relativă la un joc de împrejurări datorite căruia numai una din părți va avea să plătească celeilalte ceia ce s'a obligat, partea cealaltă rămânând liberată de obligațiunea sa.

Prin acest principiu privity fiind operațiunile de bursă, numai acelea capătă caracterul de joc, în care se constată că intenția părților a fost de a exclude orice idee de predare sau primire a valorilor, efectelor sau mărfurilor asupra cărora au contractat, mărginind obiectul contractului, numai asupra diferenței în plus sau în minus a acelor valori, efecte sau mărfuri.

Deci, ori de câteori o vânzare sau cumpărare de va-

lori, efecte sau mărfuri se constată că a fost reală, există operațiune de bursă permisă de lege.

Ori de câteori se constată că vânzarea ori cumpărarea nu a fost decât fictivă, pentru a acoperi jocul de diferență de curs, există joc de bursă pentru care legea nu dă acțiune în justiție.

În cazul de față, din extrasul legalizat după registrele reclamantei, rezultă că încă dela 1919 între Banca reclamantă și pârît au existat diferite operațiuni bancare și că numai dela 24 Februarie 1921 încep operațiunile de cumpărare de lei care se efectuează succesiv până la 24 Iunie în baza a 14 ordine de cumpărare date de către pârît reclamantei, pe care aceasta executându-le, au fost în parte și la fiecare dată confirmate de către Kowler, ori aceste operațiuni departe de a face să rezulte că între Banca reclamantă și Kowler a fost un joc de bursă arată din contra că între părți a existat încontinuu diferite operațiuni bancare, printre care și cele 14 ordine de cumpărare de lei, cari nu au nimic ilicit.

Pârîtul Kowler însă mai susține că chiar dacă în situația dintre părți, se recunoaște că banca reclamantă nu a avut altă calitate decât aceea de mandatară, încă ea nu poate avea contra lui acțiune în justiție de oarece dânsul prin cumpărarea leilor ne făcând altceva decât un joc de bursă, mandatul dat băncii în acest scop a avut o cauză ilicită.

În drept, este exact că mandatul ca orice alt contract trebuie să aibă o cauză licită, însă pentru ca mandatul să poată invoca față de mandatar nulitatea mandatului, trebuie ca acea cauză ilicită să rezulte din elemente cari s'o evidentieze cu certitudine și trebuie ca să rezulte neîndoios că mandatarul cunoștea aceasta, iar nu numai dintr'o prezumție vagă că mandatarul ar fi știut că în forul conștiinței mandantului, cauza care a existat la încredințarea mandatului a fost o cauză ilicită; ori, în speță când încă dela 1919 între reclamantă și pârît a existat un număr însemnat de operațiuni bancare, nu se poate pretinde băncii că la primirea celor 14 ordine succesive de cumpărare de lei să fi scrutat intenția pârîtului și să vadă dacă acesta a voit să facă o operație reală de cumpărări de lei sau un simplu joc de diferență.

A admite teoria pârîtului, ar fi să se facă imposibilă orice operație bancară, de oarece ușor ar fi ori cui, ca după ce a dat unei bănci un ordin pentru efectuarea unei operațiuni, în caz când ar fi fost infructuoasă, să se poată deroba dela îndeplinirea obligațiunii ce'i incumbă, invocând că în intenția sa a fost nu de a efectua o operațiune reală, ci de a face numai un simplu joc de bursă.

Acestea sunt motivele pentru cari cred că excepțiunea ridicată de pârîtul Kowler și prin care tinde la inadmisibilitatea acțiunii reclamantei, este nefondată și deci acțiunea acesteia din urmă urmează a fi admisă.

Judecător, *S. Rădulescu*

Administrația revistei roagă pe d-nii abonați în întârziere a'i trimite cât mai neîntrâziat costul abonamentului rămas neachitat.

Tabla de materii se trimete la cerere abonaților în curent cu plata abonamentului.